

נקודת אור בפרשה – מדבר שקר תרחק – פרשת משפטים

נאמר בפסוק: "מדבר שקר תרחק". **רבי זושא מאניפולי זי"ע** היה מבאר פסוק זה על דרך הדרש: "מדבר שקר" – מדיבור אחד של שקר שאתה מדבר, "תרחק" – אתה מתרחק מה' יתברך, כי אמר הקב"ה (תהלים קא, ז): "ד' בר שקרים לא יכון לנגד עיני". **וזה הסיבה** שבגללה נזהרו עד מאד גדולי ישראל לדורותיהם להוציא מפיהם דבר שאינו אמת, ולא רק זאת; גם אם היה חשש שיבינו אותם בצורה שאיננה נכונה – דאגו לתקן זאת, **שכן גם זה - בכלל שקר הוא.**

בגמרא (סנהדרין צז.) **מסופר**, שבעיר 'קושטא' חיו אנשים שדיברו אך ורק אמת, ומעולם לא שינו את דיבורם, **ובגלל זה זכו** שלא מת אף אדם מבני העיר קודם זמנו. **והנה**, רב טביומי נשא אשה, והחליט להתיישב בעיר זו, וכעבור זמן מה נולדו לו שני בנים.

באחד הימים בעת שאשתו שהתה במרחץ, באה לביתם אחת משכנותיה ושאלה את הרב היכן אשתו. חשב הרב כי אין זה נאה לומר שאשתו נמצאת במרחץ, ולכן אמר לשכנה שאשתו איננה בבית. **חלף זמן מה** ובני הרב מתו באופן פתאומי. מיד באו אנשי העיר לפני הרב ושאלוהו לפשר הדבר, כי הרי מעולם לא אירע שבעירם מת אדם לפני זמנו?! סיפר להם רב טביומי את המעשה שהיה לו עם שכנתו, ואת השקר שהוציא מפיו. **אמרו לו אנשי העיר:** "בבקשה ממך, עזוב את עירנו ואל תגרום שירבו בה מקרים שכאלה".

על רבי רפאל מברשיד זצ"ל מספרים שהיה מדקדק עד מאד במידת האמת, ופעם שלח את תלמידו לראות מה מזג האוויר בחוץ. חזר התלמיד ואמר לרבו שמטפטף בחוץ. "מתי מטפטף", שאל אותו הרב? ענה התלמיד [מבלי להבין מה היתה כוונת רבו בשאלתו]: "עכשיו"! **מיד קם הרב והטיף לו מוסר:** "הרי עכשיו אתה נמצא פה עמי בתוך החדר, ואולי בינתיים ברגע זה הפסיק הגשם לטפטף בחוץ? כיצד זה יכולת לענות ולומר ש"עכשיו מטפטף", היית צריך לומר ש"כשהייתי בחוץ ירדו טיפות של גשם"!!!

עוד סיפור נורא מספרים על רבי רפאל מברשיד זצ"ל: יהודי מסוים נחשד שעבר על עבירה פלילית, אך היות והדבר לא היה ברור לשלטונות, החליטו השופטים שאם שני צדיקי הדור; רבי משה מסווארן ורבי רפאל מברשיד ישבעו שהיהודי הזה חף מפשע, הרי שהם משחררים אותו לחופשי, ואם לאו – הרי שהם הורגים אותו!

רבי משה לא היסס והסכים להשבע על כך, מפני שפיקוח נפש דוחה איסור שבועת שווא, ובפרט שבחיו של הנאשם תלויים גם חיי אשתו ובניו. **אבל רבי רפאל שמידת האמת היתה היסוד העיקרי בחייו, ומעולם לא הוציא מפיו דבר שקר, לא היה יכול להוציא מפיו שבועת שוא**, ואף על פי שתמיד היה מוכן להפקיר את נפשו למען כל יהודי, הפעם הקשיח את לבו.

בהגיע המועד האחרון של המשפט, בכתה משפחתו של הנאשם בפני רבי רפאל, שלא יפקיר את חיי קרובם. רבי רפאל היה יושב בחדרו הסגור, **ובוכה לבורא עולם שיקח אותו מהעולם, כדי שלא יצטרך להוציא דבר שקר מפיו** [דעתו היתה, שלאחר שיגלו שהוא מת, יבטלו השלטונות את הגזירה, ויסתפקו בשבועתו של רבי משה, ובזה ינצל היהודי מבלי שהוא יצטרך לשקר]. **וכך היה בוכה כל הלילה, עד שפרחה נשמתו, ובבוקר שבאו לקחתו להעיד בבית המשפט, גילו שהוא מת...**

כמה מוסר השכל יש לנו ללמוד מסיפור זה: רבי רפאל היה מוכן למות ובלבד שלא להוציא מפיו דבר שקר. ומה דורשים מאיתנו? לא נדרשנו למות למען האמת, רק לחיות איתה ולהתרחק מן השקר!

נסיים בדבריו של ה'נועם אלימלך' זי"ע שאמר, שלאחר 120 שנה, אם ישאלו את האדם בשמים מה היו מעשיו בעולם הזה, **אם יאמר את האמת**, ואפילו אם היה רשע גמור, רק בזכות מדת האמת הטבועה בו, **יזכה לעולם הבא!**